

svägerska i båt

Edvard Harris berättar, fortsättning från sidan 3

Härtill 196 kr. för en till 10,5 meter borrad brunn, som lämnade ett så utmärkt vatten, att laboranten på apoteket Lejonet förklarade det samma vara ett av de bästa, han haft att göra med. I maj 1932 var stugan fullt färdig för inflyttning.

Som jag läst, att flygsand en gång begravt Ljungens område, lät jag undersöka förhållandet genom grävning. På 90 cm djup påträffades då utmärkt mylla. Lät därför "vända" ett område, så att ett tjockt lager mylla kom över sanden. Där ha vi sedan fått vin- och kruksälsuskar samt jordgubbar att ge goda skördar.

När stugan byggdes, var arbetslönen för kvalificerat arbete pr timme en krona och för annat arbete 80 öre. Priset för järnvägsbiljett ur rabatt-häfte retur Södervärn kr 1:96.

Bland förbättringar efter stugans färdigställande märkas inledande av elektrisk belysning och insättning i källaren av hydrotor för att få vatten direkt i köket och en avtappningskran på stugans utsida för vattning av växter och blommor. Den "underhållsfria" tak-pappan, som ej höll vad som lovats, har vidare utbytits mot tak-tegel. Flaggstang har även rests.

Om vägarne, fränsett landsvägen till Falsterbo, kunde man vid vät stugbyggande knappast tala. Genom att arhigen vid gallningen av de ända till 60 cm arhigen tillväxande furorna låta sönderhacka kvistarne och lägga detta material på väggarna åstadkoms genom förtuttelsen bra mylla, som band sanden, så att gräs kunde växa. Härigenom blevo många vägar med undantag av genomfartslederna rätt bra.

Att på den tiden söka upp en stuga vid en viss väg blev för en främling ett nästan omöjligt företag, enär inga vägskyltar funnos. Genom Ljungens Villaägareförenings försorg har detta avhjälpts, och å de flesta vägar ha för en del år sedan uppsatts hallbara och tydliga vägnamn, varjantle varje tomt försetts med nummer.

Angående de utmärkta baden sade min femåriga dotterdotter, då hon skulle bada i sjön Möckeln i Värmland "Jag vill ej bada i detta smutsiga vatten, bara i mormors rena vatten i Höllviken". Men vad voro den lockande badstranden utan Ljungens hälsobringande stora furubestånd? Vid samtal med en gammal man sade han sig erindra den tid, då man från Kämpinge kunde se tvärs

över Ljungan till Öresund utan att blicken skymdes av ett enda träd.

Varför har då Ljungan nu blivit en så kär tillflyktsort för storstadens invånare? Jo, helt säkert på grund av det stora lugn, den trevnad, vederkvickelse och ro, som området i stort sett ännu skänker, om nyndigheterna låta oss vara fria fran stortrafik kors och tvärs, tingel- och tangelspel samt kamping, som alljämt är en skamfläck för området, så som det nu går till. Kampingplats för de, som behöva en dylik, bör ordnas bortta från tätbebyggelsen.

Malmö den 15 januari 1953.

Edvard Harris

Denna berättelse hitrades när Ljungens villaägares arkiv flyttades. Den återges med tillstånd av Edvard Harris svägerska.

Berättelsen är ett bra exempel på vad vi i Calluna skulle vilja att alla skrev ner.

Vi har sedan länge arbetat med en bok om affäremna på Ljungan, men vi tycker den saknar något, nämligen lokalatmosfär – de små berättelserna om hur och vad man handlade, personerna, varorna, butikerna. Vi gör därför följande upprop:

Upprop

Du sitter på en bit av den historia vi söker! Både urinnevånare, sommarboende och inlyttade, om du är yngre eller äldre spelar ingen roll.

Vi har alla en unik bit av den historia som Calluna vill levandegöra.

Skriv ner några rader, det behöver inte vara några långa berättelser – även om vi naturligtvis gärna tar emot dom också – det räcker med en händelse eller beskrivning av hur och var du handlade vid en viss tid, hur det har förändrats eller vad saker kostade. Vad var det för märke på kaffe, skurpulver och konserver. När kom kyl, frys in i ditt liv, hur förändrade bilen ditt sätt att handla mm. mm.

7
JUNI • 2000

PRIS 10 KR

På Ljungan ges ut av
Kulturföreningen
Calluna

Syrelse

Ingemar H. Johansson
Christian Kindblad
Christer Holgersson
Barbro Gunnarsson
Berit Lundahl

Redaktör

Christian Kindblad
christian.kindblad@copyquick.se

Ansvarig utgivare

Ingemar H. Johansson
ingemar.h.johansson@swipnet.se

Gratisk form

Christian Kindblad

Tryck

CopyQuick, Malmö

Adress

Kulturföreningen Calluna
V. Mölledsvägen 18
236 34 Höllviken
040-45 11 48

Postgiron
250862-0

Tidningen utkommer
med 3 nummer per år.

Äterge gärna våra artiklar
men ange alltid källan.

Ljung, *Calluna vulgaris*

KULTURFÖRENINGEN
Calluna
PÅ OCH INOM LJUNGAN

KULTURFÖRENINGEN
Calluna
PÅ OCH INOM LJUNGAN

På Ljungan

Stinsen i Falsterbo

I samband med Lions sommarmarknad i Falsterbo den 1-2 juli kommer vi att presentera vår senaste bok i serien Callunas Minnen.

Denna gång är det, som vi tidigare aviserat, den välkände Stig Mårtensson, stins på Falsterbo station från 1951 och fram till järnvägens nedläggning 1972. Här följer ett litet smakprov ur boken:

Livet på stationen

1951 blev jag förflyttad till Falsterbo station. Det visade sig vara den mest lyckade förändringen i mitt liv, inte minst därför att jag där redan 1947 under tillfällig kommandering hade mött min blivande fru, Astrid. Efter olika arbetsuppgifter blev jag år 1963 stationsföreståndare för Falsterbo station, ett uppdrag som slutade den 22 augusti 1971 då jag med sorg i hjärtat flaggade av det sista tåget från stationen.

Dagens arbetsuppgifter på denna speciella badortsstation var något utöver det vanliga. En dag kunde man ha många beställningar av biljetter – svenska såväl som utländska. Lite smolk i bagagen blev det ibland då en något dyrare flygresa lockade resenären mest på grund av förkortad restid. Biljettförsäljare kunde inte föreslå nå-

got läggprisalternativ då SJ hade sin stelbenta prissättning och taxan måste följas.

Då det gällde fraktgodts var dock SJ ett steg före. Här fanns olika transportsätt att föreslå och bestämningarna för viktgränser respektive avståndsgränser var krångliga. När godset väl kommit in i godsvargen hade det praktiskt taget ingen större betydelse för kostnaden om det transporterades 2 mil eller 10 mil, vägde 2 kg eller 20 kg så det fanns utrymme för lite smidighet och kundservice. För en större kund med en sändning på omkring 15,5 kg kunde kostnaden baseras å 15 kg i stället för den högre tariffen för 20 kg. Det gällde att vara mån om kunderna även om föräranDET inte var officiellt godkänt. Man var ensam under sommarmånaderna på stationen och då blev det ingen ledig tid. Under den mörka årstiden kunde det uppstå viloperioder, men då fanns det alltid redovisningsarbete som måste göras. Redovisningen gjordes i bestämda redovisningsperioder: månad, kvartal, halvår och helt år. Vi var även ansvariga för rekvisition av drivmedel till rälsbussarna och dessutom för medicinlådans månatliga påfyllning. Medicinhanteringen var

fortsättning på sidan 2

Böcker från Calluna

Böckerna finns att köpa på biblioteken i Höllviken och Skanör samt på Bärnstensmuseet i Kämpinge, Falsterbo Museum och Turistbyran vid Falsterbokanalen samt på ICA-Toppen i Höllviken. Obs! nya priser fr.o.m 1 juli.

Ett stycke kanalhistoria.
Pris 50 kr inkl. moms

Resande över Ljungan.
Pris 75 kr inkl. moms

Sista dansen i Höllviken.
Pris 120 kr inkl. moms

Sittsen i Falsterbo.
Pris 140 kr inkl. moms

Villor på Ljungan, 30-talet.

eller också fick min hustru resa till Malmö för att proviantera. Sill t.ex, som kostat 2-3 kr. pr. tåg, försvann helt ur marknaden, då maximipriset i juli sattes till 80 öre pr kg.

Några av de äldre villorna t.ex vid Möllevägen funnos då, men det var mest orörda skogsområden man fick promenera igenom på väg till stranden för att bada. Söndag den 21 juli hölls i Höllviken en välbesökt skyttebasar. Genom en skogsduge kom man till den lilla järnvägsanhalten, där tåget endast stannade, då man med handen gjorde tecken därom. Till svar, att lokföraren uppfattat detta, lät han angivislan ljuda. Priset på järnvägsbiljett ur rabatthäfte retur Södervärn var 1918 kr 2:38. Inget folkvimmel fanns då inte ens vid den mycket primitiva dansbanan, som låg uppe i skogen på andra sidan Möllevägen åt Fotevik till. Den störde ingen, så Höllviken var då en mycket lugn och behaglig sommarort, som vi i mitten av augusti lämnade, nöjda och belåna.

Efter att ha hyrt för familjen – hustru, man, fyra barn och jungfru – i Skanör under fyra somnar, besjöto vi i mars 1930 på grund av det långa avståndet till badstranden att åter söka hyra sommarbostad i Höllviken. Av kantor Persson i Reng fingo vi på Tremansvägen 4 för sommaren hyra en stuga om två rum och kök för 300 kr. Här trivdes vi alla väl, visserligen helt ensamma vid vägen, jungfrun hade ej långt till handelsboden men desto längre till torgplatsen, då belägen vid Gamleväg och Johan Nilssons affär där. Sedan den hyrda stugan efter min ritning tillbyggts med ett rum, hyrde vi densamma även

sterbo station. För såväl inne- som utefjänst var det sammanlagt nio personer samt dessutom personal för avlösning. Dessutom fanns extra lok- och tågpersonal så det var många järnvägare som bodde och tjänstgjorde i Falsterbo under sommaren.

Många av dessa hade tidigare tjänstgjort på stationen och kände väl till de lokala förhållandena. De ordnade själva den bostad de önskade. En del campade på campingplatsen, medan andra hyrde in sig privat. För några fick vi söka upp lämpliga bostäder. Vi skulle i stort sett ordna ett 20-tal rum, ofta med tillgång till matplats. De flesta förmödingarna kunde i förhand ordnas med ordinarie rumsuthyrare eller kända privata sommaruthyrare. Många ville gärna hyra ut för att fjäna en slant extra. Då fick de själva flytta ut i något uthus eller fristående sommarstuga. Den egna bostaden var av bättre kvalitet och därför tog man ut högre hyra.

Jag minns en konduktör som hyrde ett kolförråd. Kålet skyfflades ut i en hög utanför högen täcktes med presenning. Ovampa kolslingerkrasse i en mängd olika färger. Ett rum med nedsläpade väggar, men med hemvävda mattor i flera lager på golvet. Sängen var av den allmänt förekommande typen med stråbotten, vilken man lät kunde falla upp för att bättre utnyttja det minimala utrymmet.

i en djup brunn och hämtade det, vi önskade. Det var ”Truls i brunnen”. Ej kunde vi då ana, att en väg skulle femtio år efteråt få namn efter den mannen.

Nästa möte med Ljungan blev sommaren 1918, då med familj, bestående av hustru, två små barn och jungfru. Vid landsvägen intill brandstationen i Höllviken hyrde vi under två månader för 200 kr. två rum och kök. Det året med inbördeskrig i Finland, krig mellan England och Frankrike mot Tyskland, ransoneri ng i Sverige av livsmedel – så t.ex 50 gram smör i veckan pr person – blev det ytterst besvärligt och dyrt att hushålla där. Inget tong fanns, utan mjölk, som då kostade 45 öre litern, och de flesta speeerier fingo inköpas hos handlande Larsson i Fotevik.

Sittsen i Falsterbo, fortsättning från sidan 7

Sedan sist.

Tills för några år sedan kunde man se horisonten i Höllviken. Det kan man inte längre. Någon har placerat ett staket tvärs över sundet.

Världen känns mindre nu när horisonten är skynd. Från Höllviken tar det nu ungefär samma tid att köra till Köpenhamn som det tar att köra till Lund. Men varför bara Köpenhamn? Det tar ju inte mycket längre tid att köra till Roskilde, med Domkyrka och Vikingskeppshallen. Eller varför inte ta till vänster efter bron? Då ligger Tyskland inte så långt bort. Startar jag tidigt, kan jag vara på Världsutställningen i Hannover under eftermiddagen.

Det är nog inte ett staket som ligger över horisonten, utan en öppen grind mot Europa. Prova att köra ner i Tyskland på måla. Ståder man aldrig ens har hört talas om visar sig ha charmiga medeltida centra, affärer och restauranger med god mat. Dessutom hittar man lät billiga hotellrum.

Låter det som en hyllning till bron?Ja, när den nu ligger där skall den väl utnyttjas till det yttersta!

Nog om detta. Boken om ”Sittsen i Falsterbo” går mot sin fullbordan. Den kommer att vara köpklar veckan efter midsommar.

Detta nummer av på Ljungan är samtidigt en kallelse till extra årsmöte i Kulturföreningen Calluna. Det är för att klubba de reviderade staderna en andra gång som vi behöver ha detta möte. Det är den enda punkten på själva års-mötet, men för att samtidigt ha lite trevlig kommer Christian Kindblad att hålla sitt föredrag om ”Ortnamn på Ljungan” för de som missade det i höstas. Kaffe och kaka serveras som vanligt till självkostnadspris. Välkomna.

Glöm inte att betala medlemsavgiften till Kulturföreningen

Calluna

Sätt in 50 kr på postgiro 250862-0